

Sygn. akt III Ca 422/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik (spr.)

Sędziowie: SO Andrzej Dyrda

SO Anna Hajda

Protokolant stażysta Joanna Gołosz

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2015 r. na rozprawie sprawy

z wniosku B. K. i A. K.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 11 grudnia 2014 r., sygn. akt I Ns 72/12

postanawia:

1) **oddalić apelację;**

2) **oddalić wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Anna Hajda SSO Teresa Kołeczko – Waclawik SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 422/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rybniku ustanowił na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej w W. na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawców A. i B. K. we wspólności ustawowej, dla gazociągu (...) o średnicy 300 mm i ciśnieniu 2,5 MPa, którego przebieg zaznaczony został liniami ciągłymi koloru pomarańczowego na wyrysie z mapy zasadniczej z 8.4.2013r., stanowiącej załącznik numer 2 do opinii biegłego geodety A. S. z 22.4.2013r., którą uczynił integralną częścią postanowienia - służebność przesyłu oznaczoną liniami przerywanymi koloru czerwonego na wyrysie powyższej mapy, pasem eksploatacyjnym o szerokości 6 m tj. po 3 m od osi gazociągu w każdą stronę, obejmującą prawo do korzystania z tej nieruchomości w celu przesyłu gazu, a także do dokonywania pomiarów, kontroli, utrzymania, konserwacji, remontów, napraw, modernizacji, usuwania awarii i wymiany na nowe tego samego rodzaju urządzeń służących do przesyłu gazu. Tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawców solidarnie kwotę 17.594 zł. i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd ustalił, że gazociąg oznaczony symbolem (...) przebiegający przez nieruchomości stanowiącą obecnie własność wnioskodawców został wybudowany w 1993r., kiedy właścicielem nieruchomości była Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Ś.. Budowę poprzedziło wydanie na rzecz poprzednika uczestnika - Górnośląskiego Okręgowego Zakładu Gazownictwa w Z. decyzji lokalizacyjnej z 22.10.1992r., decyzji zatwierdzającej plan realizacyjny budowy gazociągu z 29.10.1992r., decyzji z 10.11.1992r. zezwalającej na czasowe wyłączenie z produkcji rolnej gruntów rolnych z przeznaczeniem pod budowę gazociągu, decyzji z 25.5.1993r. o zatwierdzeniu planu realizacyjnego budowy odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Ś.-R., oraz decyzji z 2.7.1993r. o pozwoleniu na budowę powyższego odcinka gazociągu. Powstałe w wyniku budowy gazociągu szkody na nieruchomości oszacowane zostały na 8.139 zł. Po zakończeniu budowy, działki przez które gazociąg przebiegał zostały zrehabilitowane i ponownie dopuszczone do produkcji rolnej. Wnioskodawcy kupili działki (...) przez które przebiega gazociąg od Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej 16 lutego 1998r. jako działki wykorzystywane w celach prowadzenia działalności rolniczej. W dacie nabycia przez wnioskodawców powyższych działek obowiązywał na terenie Gminy Ś. plan zagospodarowania przestrzennego z 1992r. zgodnie z którym część nieruchomości od strony ulicy miała przeznaczenie na budowę budynków jednorodzinnych, natomiast pozostała część nie była rolą, lecz była oznaczona jako łąki i pastwiska. Na planie oznaczono przebieg gazociągu (...) oraz linii energetycznych. Łączna powierzchnia obu działek wynosi 2.3037 ha. Poza gazociągiem (...) biegnącym od ulicy (...), na nieruchomości usytuowane są ponadto gazociąg (...) 160 należący do innego operatora, dwie linie energetyczne napowietrzne oraz wodociąg. Zgodnie z aktualnym planem zagospodarowania przestrzennego gazociąg (...) zlokalizowany wzdłuż granicy południowej działek przebiega pod terenami (...) z przeznaczeniem pod zabudowę i w tej strefie służebność zajmuje 300m², pod terenami R z przeznaczeniem na użytkowanie rolne z dopuszczeniem zabudowy związanej z produkcją rolną i hodowlaną oraz lokalizację ścieżek pieszych i rowerowych i w tej strefie służebność zajmuje 810 m², pod terenami WS stanowiącymi tereny wód powierzchniowych w obrębie których nic nie wolno robić i w tej strefie służebność zajmuje 870 m². Łączna powierzchnia zajęta pod służebność wynosi 0,1980 ha. Działka (...) jest zabudowana budynkiem mieszkalnym i zabudowaniami gospodarczymi, a pozostała jej część jest użytkowana rolniczo przy czym w części jest porośnięta drzewami i krzewami liściastymi. Działka (...) w części składa się z gruntów ornych oraz łąk, a w części jest porośnięta drzewami i krzewami liściastymi. Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu określona została na podstawie opinii biegłego J. S..

Ustalając powyższe Sąd Rejonowy powołując regulację art. 49 § 1 k.c. i art. 305¹¹² k.c. uznał, że wnioskodawcy w toku postępowania wykazali zaistnienie wszystkich ustawowych przesłanek koniecznych dla ustanowienia służebności przesyłu dla gazociągu (...) i ustanowił tę służebność na rzecz uczestnika, a na rzecz wnioskodawców zasądził wynagrodzenie wyliczone przez biegłego .

O kosztach postępowania orzekł na mocy art. 520 § 1 k.p.c.

W apelacji wnioskodawcy zarzucili naruszenie prawa materialnego – załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 kwietnia 2013r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie oraz naruszenie prawa procesowego – art. 286 k.p.c. i art. 233 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu na zbyt wąskim pasie gruntu, a tym samym przyznanie wnioskodawcom zbyt niskiego wynagrodzenia.

Przedstawiając powyższe zarzuty wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i ustanowienie służebności przesyłu pasem o szerokości po 20 m z obu stronach osi gazociągu (po przeprowadzeniu dowodu z uzupełniających opinii biegłych geodety i do spraw szacowania nieruchomości) oraz zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja nie mogła odnieść skutku.

Ingerencja w prawo własności - jak ma to miejsce w niniejszej sprawie w zakresie w jakim uczestnik postępowania korzysta z nieruchomości wnioskodawców - wymaga nie tylko legalnego wkroczenia osób trzecich w sferę prawnie chronioną, ale i wyznaczenia zakresu przedmiotowego oraz terytorialnego jego ograniczeń wynikających z ustanowienia służebności przesyłu. Argumentem za tym przemawiającym jest czynny charakter służebności przesyłu, jej podobieństwo do służebności gruntowej podkreślone odwołaniem z art. 305⁴ k.c.

Legalność wkroczenia poprzednika uczestnika na nieruchomość stanowiącą obecnie własność wnioskodawców w zakresie zdefiniowanej obecnie w art. 305¹ k.c. służebności przesyłu została dostatecznie wykazana stosownymi decyzjami związanymi z realizacją budowy odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Ś.-R. i nie była kwestionowana w toku postępowania.

Normatywne pojęcia zawarte w treści przepisu art. 305¹ k.c. „korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej” oraz „zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń” są bardzo ogólne i w każdym wypadku wymagają nadania im przez sąd indywidualnej treści uwzględniającej czynny charakter służebności. Zwroty te wyznaczają zakres przedmiotowy obciążeń, obejmujący nie tylko rodzaj i rozmiar uprawnień przedsiębiorcy, ale i powinność oznaczenia terenu, na którym będą one realizowane. Uszczegółowienie powinno być odpowiednie do specyfiki przedsiębiorstwa, rodzaju i umiejscowienia urządzeń przesyłowych, obecnego sposobu ich wykorzystywania, działań przyszłych mieszczących się w granicach prawidłowego gospodarowania oraz przewidywalnych potrzeb (patrz postanowienia SN z 18.4.2008r. II CSK 627/07, z 22.2.1996r. I CKN 10/96, z 18.4.2012r. V CSK 190/11).

Wbrew zarzutom apelacji, sąd I instancji w ustalonym i akceptowanym przez sąd odwoławczy stanie faktycznym, prawidłowo wypełnił normatywną treść regulacji art. 305¹ k.c. określając w pkt 1 postanowienia rodzaj i rozmiar uprawnień uczestnika związanych z posadowieniem na nieruchomości wnioskodawców gazociągu (...) oraz zakres terytorialny realizowania tych uprawnień. Za wystarczające bowiem uznać należało, mając na uwadze czynny charakter służebności, a także fakt iż gazociąg posadowiony jest pod ziemią i jak wynika z zeznań wnioskodawców złożonych na podstawie art. 382 k.p.c. w postępowaniu odwoławczym, nie ogranicza ich w korzystaniu z nieruchomości poza strefą eksploatacyjną – ustanowienie służebności przesyłu w pasie eksploatacyjnym niezbędnym do obsługi urządzeń przesyłowych.

Rozszerzenie zakresu terytorialnego służebności przesyłu - jak domagają się wnioskodawcy - na strefę kontrolowaną zdefiniowaną w § 2 pkt 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 26 kwietnia 2013r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. 2013. 640) tj. wyznaczenie jej w pasie po 20 m z każdej strony osi gazociągu (zgodnie z § 110 pkt 1 w zw. z treścią Załącznika nr 2 powyższego rozporządzenia) nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy.

(...) kontrolowana służy innym celom niż służebność przesyłu. Jest to bowiem strefa, w której przedsiębiorstwo przesyłowe podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągu i nawet ograniczenia wynikające z § 10 ust. 2, 3 i 4 rozporządzenia nie stanowią uzasadnienia dla rozszerzenia zakresu terytorialnego służebności przesyłu.

Z zeznań wnioskodawców wynika, że ograniczenia związane z posadowieniem gazociągu na ich nieruchomości, w tym przede wszystkim działania przedsiębiorcy przesyłowego związane z zapewnieniem jego prawidłowego użytkowania i zapobieżenia działalności negatywnie wpływającej na trwałość i prawidłowe użytkowania gazociągu, podejmowane poza strefą eksploatacyjną, nie są częste i zbyt uciążliwe. Za znaczną dolegliwość uznali wnioskodawcy ograniczenia w możliwości zabudowania działki wiatą, w której mogłyby być umieszczone maszyny rolnicze. Takie jednak ograniczenia nie wpływają na zakres terytorialny służebności przesyłu, a obowiązek ich znoszenia przez właściciela nieruchomości wynika wprost z przepisu art. 142 k.c.

Mając powyższe na uwadze, ponieważ zarzuty i wnioski apelacji zmierzające do powiększenia zakresu terytorialnego ustanowionej służebności nie były trafne, nie mogły zostać uwzględnione. W konsekwencji nie mógł też odnieść skutku zarzut zasądzenia na rzecz wnioskodawców zbyt niskiego wynagrodzenia za ustanowienie służebności, zresztą wniosek w tym zakresie nie został zawarty w treści apelacji.

Z tych względów apelacja jako bezzasadna została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.

Z regulacji tej wynika, iż sąd **może** obciążyć przegrywającego uczestnika postępowania obowiązkiem zwrotu na rzecz przeciwnika kosztów postępowania. Sąd ma więc możliwość oceny, czy rodzaj sprawy, jej okoliczności i zagadnienia prawne związane z jej przedmiotem uzasadniają zasądzenie zwrotu tych kosztów na rzecz przeciwnika.

W niniejszej sprawie, której przedmiotem było obciążenie nieruchomości wnioskodawców służebnością przesyłu ustanowionej na rzecz profesjonalnego przedsiębiorcy przesyłowego przy uwzględnieniu niezbyt jeszcze utrwalonych poglądów doktryny i orzecznictwa co do zakresu terytorialnego ustanawianej służebności, uznał sąd odwoławczy za uzasadnione nie obciążanie wnioskodawców obowiązkiem zwrotu na rzecz uczestnika kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Anna Hajda SSO Teresa Kołeczko-Waławik SSO Andrzej Dyrda